

Sąd polubowny

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM POLUBOWNYM

- [Wszczęcie postępowania](#)
- [Skład sądu](#)
- [Czynności sądu](#)
- [Czynności przewodniczącego](#)
- [Czynności sądu orzekającego](#)
- [Zalety sądu polubownego](#)
- [Wady sądu polubownego](#)
- Wniosek o rozpatrzenie sprawy przed Sądem Polubownym ([pobierz plik w formacie Worda](#))
- Zapis na Sąd Polubowny ([pobierz plik w formacie Worda](#))

Stałe polubowne sądy rozpatrują spory o prawa majątkowe wynikłe z umów sprzedaży produktów i świadczenia usług zawartych między konsumentami a przedsiębiorcami na podstawie regulaminu działania oraz innych przepisów. Cechą charakterystyczną sądu polubownego jest zatem fakt, iż w rozprawie przed tym sądem jedną ze stron jest zawsze konsument. Obecnie w Polsce działa 28 stałych polubownych sądów, ale należy przypomnieć iż pierwszy sąd powstał w Warszawie w 1991r.

Idea sądownictwa polubownego w naszym kraju, co daje się łatwo zauważyć, nie jest wobec tego silnie jeszcze ukorzeniona w społeczeństwie. Budującym jednak jest fakt, że w dobie jednoczenia się Europy problematyka konsumencka nie jest pomijana - gdyż przecież każdy z nas nim jest. W związku z tym także i nasz ustawodawca nie pozostał obojętny i udzielił sądom mocnej delegacji ustawowej.

Otóż należy wiedzieć, iż podstawę prawną funkcjonowania sądów polubownych stanowią :

- przepisy ustawy o Inspekcji Handlowej (rozdział 9 ustawy)
- przepisy kpc (księga III)
- regulamin działania sądu
- umowa o zorganizowaniu sądu.

Struktura i sposób działania sądu polubownego określone są w głównie w regulaminie działania sądu, umowie o zorganizowaniu sądu natomiast w kwestiach nieuregulowanych zastosowanie mają przepisy kpc.

Wszczęcie postępowania

Postępowanie przed sądem polubownym jest (na tyle ile to możliwe) odformalizowane - uproszczone. Zamiast pozwu niezadowolony z jakości towaru bądź usługi konsument składa jedynie wniosek wraz z odpisem (ksero) załączając do niego niezbędne dokumenty (paragon zakupu, protokół reklamacyjny, opinia rzeczoznawcy, odpis korespondencji wysłanej w sprawie).

Skład sądu

W skład sądu polubownego wchodzi :

- przewodniczący
- stali arbitrzy

Stałych arbitrów wyznaczają organizacje reprezentujące konsumentów (Federacja Konsumentów, Rzecznik Praw Konsumentów) i organizacje reprezentujące przedsiębiorców (Cech Rzemiosł, Stowarzyszenie Prywatnego Handlu i Usług). Wytypowanych w ten sposób arbitrów Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej wpisuje na listę i odbiera od nich ślubowanie. Sporządzona w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej lista składa się z części A na którą wpisuje się stałych arbitrów reprezentujących konsumentów i z części B, na którą wpisuje się stałych arbitrów

reprezentujących przedsiębiorców. Stali arbitrzy powierzoną im funkcję piastują w okresie 4-ro letniej kadencji. Samego przewodniczącego sądu powołuje Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej po zasięgnięciu opinii stron umowy. Przewodniczącym sądu musi być osoba legitymująca się wykształceniem wyższym prawniczym. Przewodniczący jest organem sądu. Kieruje sądem i reprezentuje go na zewnątrz, jednakże w zakresie działalności administracyjnej podlega nadzorowi Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej.

Czynności sądu

Sąd może zawiadamiać i wzywać strony i świadków, biegłych lub inne osoby w sposób który uzna za najbardziej celowy, jeżeli uzna to za niezbędne do przyspieszenia rozpoznania sprawy. W przypadku gdy podjęcie przez sąd czynności wiąże się z wydatkami, sąd wzywa stronę, która wniosła o jej podjęcie do złożenia zaliczki na pokrycie wydatków. Jeżeli obie strony wniosły o podjęcie czynności lub sąd czynność zarządził z urzędu, sąd wzywa wówczas strony do złożenia zaliczki w równych częściach lub w innym stosunku. Od uiszczenia zaliczki w wyznaczonym terminie sąd uzależni podjęcie tej czynności.

Czynności przewodniczącego

Aby móc nadać sprawie dalszy bieg przewodniczący niezwłocznie dokonuje wstępnego badania wniosku o rozpatrzenie sporu przez sąd. W sytuacji gdy wniosek nie dotyczy sporu o prawa majątkowe wynikłego z umów sprzedaży produktów i świadczenia usług zawartych między konsumentami a przedsiębiorcami przewodniczący pozostawia sprawę bez dalszego biegu o czym musi zawiadomić wnioskodawcę. Jeżeli wniosek o rozpoznanie sprawy przed sądem posiada uchybienia formalne (nie jest podpisany, niedokładnie oznaczono lub nie oznaczono w ogóle strony bądź przedmiotu sporu) - przewodniczący wzywa wnioskodawcę, pod rygorem zwrócenia wniosku, do usunięcia tych uchybień w terminie tygodniowym od dnia otrzymania wezwania. Jeśli w wyniku wstępnego zbadania wniosku okaże się, że sprawie można nadać dalszy bieg, przewodniczący doręcza odpis wniosku stronie przeciwnej i wzywa ją aby w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania złożyła na piśmie odpowiedź na wniosek wraz z oświadczeniem czy zgadza się na rozpatrzenie sporu przez sąd wskazany we wniosku. Jest to kardynalna zasada postępowania przed sądem polubownym, będąca zarazem jego cechą - a mianowicie: aby mogło dojść do rozprawy obie strony muszą wyrazić na to zgodę. Może się jednak zdarzyć, że w wyniku bezskutecznego upływu terminu 7 dni nie dojdzie do rozpoznania sprawy przed sądem polubownym albowiem milczenie strony pozwanej jest równoznaczne z brakiem zgody na sąd. Podobnie rzecz będzie się kształtować jeżeli strona do której skierowano odpis wniosku oświadczy iż nie zgadza się na rozpoznanie sprawy przez sąd wskazany we wniosku. W sytuacji natomiast gdy strona do której skierowano odpis wyrazi zgodę na poddanie sporu pod jurysdykcję sądu polubownego - przewodniczący wyznacza termin rozprawy i podejmuje czynności przygotowujące rozprawę. Termin rozprawy powinien być wyznaczony w ten sposób aby od daty wyrażenia zgody na rozpatrzenie sprawy przez sąd polubowny nie upłynęło więcej niż miesiąc (chyba, że zachodzą nie dające się usunąć przeszkody). Rozprawa odbywa się w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej. Istnieje możliwość aby rozprawa odbyła się w innym miejscu ale tylko wówczas gdy jest to uzasadnione szczególnymi względami. Istotnym jest także fakt, iż wraz zawiadomieniem stron o terminie rozprawy Sąd wzywa je, aby w terminie tygodniowym, od dnia doręczenia wezwania, wyznały do składu orzekającego po jednym arbitrze z listy, pod rygorem wyznaczenia ich z urzędu. Ostatnią z czynności jakie podejmuje przewodniczący jest wyznaczenie przez niego superarbitra spośród stałych arbitrów mających wyższe wykształcenie prawnicze. Superarbitrem może być sam przewodniczący.

Czynności sądu orzekającego

Sąd polubowny rozpoznaje sprawę na rozprawie w składzie:

- Superarbitr
- Dwóch arbitrów

Rozprawa jest jawna i odbywa się w ten sposób, że superarbitr udziela głosu stronom, najpierw wnioskodawcy, następnie stronie przeciwnej które zgłaszają ustnie swe żądania i wnioski a także przedstawiają twierdzenia i dowody na ich poparcie. Stosownie do okoliczności sąd przeprowadza postępowanie dowodowe. Istotną cechą postępowania przed polubownym sądem jest powinność jaka spoczywa na superarbitrze aby skłaniał on strony do pojednania, porozumienia, zgody. Ugoda zawarta między stronami zakończyłaby wówczas postępowanie przed sądem. Z przebiegu rozprawy protokół pod kierunkiem superarbitra sporządza protokół, w protokole znajdują się

następujące informacje:

- oznaczenie sądu oraz miejsca i daty rozprawy
- nazwiska superarbitra, arbitrów, protokolanta jak również obecnych na rozprawie stron i pełnomocników
- oznaczenie sprawy
- przebieg rozprawy, wnioski i twierdzenia stron oraz wyniki postępowania dowodowego

Jeżeli zachodzi konieczność wykorzystania wiadomości z zakresu jakości produktów lub usług, sąd po wysłuchaniu wniosków stron może wezwać w charakterze biegłego rzeczoznawcę do spraw jakości towarów lub usług. Przebieg rozprawy jest niezależny od obecności jednej lub obu stron, chyba, że przed rozpoczęciem rozprawy strona wniosła o jej nie przeprowadzenie i wykazała, że nie może stawić się z niezależnych od niej przyczyn. Istnieje zatem możliwość odroczenia (przełożenia na inny termin) rozprawy. Ma to miejsce w sytuacji jeśli sąd stwierdzi np. nieprawidłowość w doręczeniu zawiadomienia strony lub stron a także w sytuacji gdy nieobecność strony jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub znaną sądowi przeszkodą.. Rozprawa przed sądem polubownym zostaje zamknięta gdy sąd uzna sprawę za dostatecznie wyjaśnioną. Po zamknięciu rozprawy sąd udaje się na niejawną naradę, po której wydaje wyrok. Wyrok musi być wydany najpóźniej 3 dni od dnia zamknięcia rozprawy.

Wyrok zawiera :

- oznaczenie sądu, superarbitra, arbitrów, protokolanta
- oznaczenie stron
- oznaczenie przedmiotu sprawy
- rozstrzygnięcie o żądaniach stron
- przytoczenie motywów którymi kierował się sąd przy wydaniu wyroku
- podpisy superarbitra i arbitrów

Wyrok sądu polubownego jest nieodwoalny i ulega zaskarżeniu jedynie pod względem formalnym. Wydany w taki sposób wyrok (jego odpis) sąd doręcza stronom w terminie 14 dni od dnia jego wydania.

Zalety sądu polubownego

Poddanie sporów pod rozstrzygnięcie sądu polubownego niesie ze sobą wiele zalet, a mianowicie:

- Jest to postępowanie tanie. Konsument ponosi jedynie koszty biegłego.
- Jest to postępowanie szybkie. Większość spraw rozstrzygana jest w terminie 1- 2 miesięcy. Obiektywność postępowania zagwarantowana jest 3 osobowym składem orzekającym (2 arbitrów + fachowy superarbitr (prawnik z wykształcenia)).

Wady sądu polubownego

Wydawać by się mogło, że zarówno konsumenci jak i przedsiębiorcy mając na uwadze własne interesy, czas, koszty, prestiż firmy winni w większym stopniu korzystać z możliwości rozstrzygnięcia spraw konsumenckich w drodze postępowania polubownego. Różnie jednak (co wynika z praktyki) kształtuje się w tej materii świadomość zwłaszcza przedsiębiorców. Okazuje się w związku z tym, że, to co jest największą zaletą sądu polubownego jest także i jego wadą. Mowa tutaj mianowicie o polubownym charakterze sądu . Zgodnie bowiem z obowiązującymi przepisami prawa zarówno przedsiębiorca jak i pozwany muszą wyrazić zgodę na poddanie sprawy pod osąd sądu polubownego. Jeżeli wobec tego pozwany - przedsiębiorca nie wyrazi zgody na rozpatrzenie sprawy przed sadem polubownym, wówczas to sąd nie może rozpoznać sprawy i wydać wyroku, konsumentowi pozostaje jedynie w tej sytuacji możliwość dochodzenia swych roszczeń przed sądem powszechnym. Trudno odpowiedzieć na pytanie dlaczego tak się dzieje? Jest to tym bardziej zagadkowe, że Inspekcja Handlowa rozpowszechnia i propaguje ten sposób rozwiązywania sporów.
